PATVIRTINTA
Krekenavos lopšelio-darželio „Sigutė“
direktoriaus 2024 m. spalio 4 d.
įsakymu Nr. V-86

UGDYMO NE MOKYKLOS APLINKOJE ORGANIZAVIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ugdymo ne mokyklos aplinkoje organizavimo tvarkos aprašas reglamentuoja Panevėžio r. Krekenavos lopšelio-darželio „Sigutė“ (toliau – mokykla) vaikų ugdymo proceso organizavimą ne mokyklos aplinkoje.

2. Siekiant Priešmokyklinio ugdymo bendrosiose programose, patvirtintose Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2022 m. rugpjūčio 24 d. įsakymu Nr. V-1269 „Dėl Priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrųjų programų patvirtinimo“, ir mokyklos ikimokyklinio ugdymo programoje (toliau – programa) nustatytų tikslų, vaikų ugdymosi procesas turi būti organizuojamas ne tik mokykloje ir jos aplinkoje, bet ir ne mokyklos aplinkose, organizuojant išvykas į muziejų, teatrą, galeriją, parką, STEAM (angl. *Science, Technology, Engineering, Art (creative activities), Mathematics*) (toliau – STEAM) atviros prieigos centrus ar kitas mokymuisi aktualias aplinkas.

3. Mokykla, ugdymo procesą organizuodama ne mokyklos aplinkoje, priima ir derina sprendimus dėl organizavimo laiko, vietos, formos, turinio atitikties ikimokyklinio ugdymo ir priešmokyklinio ugdymo programoms bei saugumo reikalavimams. Ugdymo procese skiriamos prasmingos užduotys, vertinama mokymosi pažanga.

4. Ugdymo ne mokyklos aplinkoje organizavimo aprašas (toliau – Aprašas) numato ugdymo ne mokyklos aplinkoje tikslus, formas, trukmę ir reikalavimus vaikų saugumui bei prasmingam ugdymo laiko panaudojimui užtikrinti.

II SKYRIUS
UGDYMO NE MOKYKLOS APLINKOJE ORGANIZAVIMO FORMOS IR TRUKMĖ

5. Atsižvelgiant į ikimokyklinio ugdymo ir priešmokyklinio ugdymo programos ugdymo turinį, ugdymo procesas ne mokyklos aplinkoje gali būti organizuojamas vykdant:

5.1. **išvykas**, t. y. išvykimus iš mokyklos ugdymosi tikslais: į muziejus, STEAM centrus, parkus, sporto aikštynus, baseinus ar kitus objektus, erdves, kuriose organizuojamas ugdymo procesas;

5.2. **pažintines veiklas**, skirtas vaikų tautiniam, pilietiniam ir kultūriniam ugdymui skatinti.

6. Pažintinės veiklos organizavimo formos:

6.1. **ekskursija** – turistinių objektų lankymas nustatytu maršrutu ugdymo tikslais, kurį vykdo gidas arba mokytojas; gidas – asmuo, kuris suteikia specialią informaciją apie lankomus muziejus, meno galerijas, gamtos, kultūros, mokslo, parodų ar kitus objektus arba vietoves;

6.2. **turistinė stovykla** – trumpalaikio vaikų poilsio organizavimo forma į rekreacinę teritoriją su įrengta stovyklaviete;

6.3. **sąskrydis** – organizuotas vaikų susibūrimas gamtinėje aplinkoje (stovyklavietėje) poilsio ar ugdymo tikslais;

6.4. **vaikų turizmo renginys** – trumpalaikės programos vykdymas keičiant vietą pažintiniais, rekreaciniais ir sportiniais tikslais;

6.5. **žygis** – ugdymo tikslais organizuotas keliavimas nustatytu maršrutu pėsčiomis ar naudojant įvairias priemones;

6.6. **varžybos** – organizuotas vaikų (jų grupių) rungtyniavimas ugdymo tikslais;

6.7. kitos mokyklos vykdomos pažintinės veiklos formos.

7. Ugdymo proceso ne mokyklos aplinkoje trukmė gali būti:

7.1. trumpalaikė (nuo vienos iki kelių valandų);

7.2. visos dienos;

8. Ugdymas ne mokyklos aplinkoje gali būti organizuojamas:

8.1. artimoje aplinkoje, netoli mokyklos esančiose organizacijose, viešose erdvėse ar parkuose ir kituose objektuose;

8.2. savivaldybės teritorijoje;

8.3. kitos savivaldybės teritorijoje.

III SKYRIUS
UGDYMO NE MOKYKLOS APLINKOJE PLANAVIMAS IR ORGANIZAVIMAS

9. Ugdymo ne mokyklos aplinkoje poreikį numato mokytojai, atsižvelgdami į ikimokyklinio ugdymo ir priešmokyklinio ugdymo programose numatytus tikslus. Poreikis organizuoti ugdymą ne mokyklos aplinkoje ir tam reikalingi resursai derinami su mokyklos direktoriumi ar jo įgaliotu asmeniu. Planuojant organizuoti ugdymą ne mokyklos aplinkoje rekomenduojama atsižvelgti į šiuos veiksnius:

9.1. tikslingumo. Numatyti, kaip suplanuotos veiklos padės siekti ikimokyklinio ugdymo ir priešmokyklinio ugdymo programose numatytų tikslų, kokios užduotys bus skiriamos vaikams ir kaip bus vertinama jų pažanga;

9.2. vaikų saugumo. Numatyti priemones vaikų saugumui esant ne mokyklos aplinkoje užtikrinti;

9.3. įtraukumo. Siūlant veiklas atsižvelgti į vaikų ugdymosi poreikių įvairovę ir sudaryti sąlygas visiems vaikams dalyvauti planuojamose veiklose, numatant įvairius vaikų įsitraukimo į veiklas būdus;

9.4. ekonomiškumo. Įvertinti, kokių papildomų žmogiškųjų ir finansinių išteklių gali pareikalauti ši veikla ir ar mokykla gali juos skirti;

9.5. rizikų tikimybės. Apsvarstyti galimas rizikas ir numatyti jų įveikos būdus.

10. Siekiant, kad ugdymas ne mokyklos aplinkoje sukurtų prielaidas vaikams patirti gilesnę mokymosi patirtį, rekomenduojama:

10.1. numatyti konkrečius uždavinius, kuriems pasiekti ugdymo procese reikalingos kitokios aplinkos;

10.2. įtraukti vaikus į pasiruošimo procesą ir padėti vaikams suprasti kontekstą;

10.3. jeigu ugdymo proceso metu į ugdymosi vietą vykstama specialiu transportu, važiavimo laiką iš dalies panaudoti ugdymuisi;

10.4. ugdymo procese organizuoti aktyvias ugdymosi veiklas, pritaikytas kitokiai aplinkai, kurios negalimos organizuoti ugdantis grupėje;

10.5. į ugdymo procesą pagal galimybes įtraukti interaktyvias mokymosi priemones;

10.6. ugdymo veiklas organizuoti pagal iš anksto sudarytą planą.

IV SKYRIUS
SAUGUMO REIKALAVIMAI IR ATSAKOMYBĖS

11. Organizuojant išvyką, vykimą į pažintines veiklas (toliau – Išvyka) ir siekiant užtikrinti besimokančiųjų saugumą, yra skiriami lydintys asmenys ir Išvykos vadovas. Lydintys asmenys – suaugę asmenys, kurių funkcijas apibrėžia mokyklos direktorius. Lydinčiųjų asmenų skaičius priklauso nuo Išvykoje dalyvaujančių vaikų skaičiaus. Jeigu Išvykoje dalyvauja:

11.1. mažiau nei 15 vaikų, skiriamas Išvykos vadovas ir lydintis asmuo;

11.2. daugiau kaip 15 mokinių, skiriamas Išvykos vadovas ir 2 lydintys asmenys;

11.3. daugiau kaip 30 mokinių, skiriamas Išvykos vadovas ir 3 lydintys asmenys.

12. Vaikams organizuojamos išvykos ne ilgesnės nei vienos ugdymo dienos trukmės.

13. Siekiant užtikrinti vaikų saugumą organizuojant ugdymą ne mokyklos aplinkoje, nustatoma, kad:

13.1. **mokyklos direktorius** ar jo įgaliotos asmuo:

13.1.1. skiria ir tvirtina asmenį, atsakingą už ugdymo ne mokyklos aplinkoje organizavimą;

13.1.2. vertina galimas rizikas ir kitus veiksnius, teikia pritarimą / neteikia pritarimo planuojamai Išvykai;

13.1.3. skiria ir tvirtina Išvykos vadovą ir lydinčiuosius asmenis;

13.1.4. atsižvelgdamas į planuojamos veiklos specifiką, vaikų amžių ir jų specialiuosius ugdymo(si) poreikius, gali nustatyti dalyvaujančiųjų išvykoje skaičių ir kitokį lydinčių asmenų skaičių;

13.1.5. Išvykos vadovą instruktuoja saugos klausimais pasirašytinai „Išvykų vadovų saugos instruktavimų registravimo žurnale“ (3 priedas).

13.2. **Išvykos vadovas**:

13.2.1. direktoriui pateikia prašymą (1 priedas) su vaikų sąrašu, nurodo išvykos tikslą, keliavimo būdą, išvykimo, grįžimo laiką, finansavimo šaltinį.

13.2.2. Sudarant vaikų, vykstančių į išvyką, sąrašą, įtraukiami tik tie vaikai, kurie turi tėvų (globėjų) sutikimus (2 priedas).

13.2.3. numato parengiamuosius darbus;

13.2.4. numato galimas rizikas ir pasirengimą joms valdyti;

13.2.5. priima vadybinius sprendimus, reikalingus ugdymuisi ne mokyklos aplinkoje įgyvendinti;

13.2.6. pristato suplanuotų veiklų planą vaikams ir jų tėvams (globėjams);

13.2.7. įtraukia lydinčius asmenis į parengiamuosius darbus, numato jų pareigas, priskiria lydintiems asmenims vaikų grupes, už kurių saugumą jie atsakingi;

13.2.8. užtikrina numatytų veiklų įgyvendinimą ir sąlygas numatytiems ugdymo tikslams pasiekti;

13.2.9. užtikrina, kad vykdant suplanuotas veiklas būtų laikomasi mokykloje nustatytų procedūrų;

13.2.10. Išvykos vadovas vaikus supažindina su saugaus elgesio, aplinkosaugos, priešgaisrinės saugos reikalavimais iki išvykos pradžios.

13.3. **vaikų tėvai (globėjai)** atsakingi už:

13.3.1. raštiško sutikimo dėl vaiko dalyvavimo planuojamose veiklose pateikimą už Išvyką atsakingam asmeniui. Sutikimas pateikiamas pagal mokyklos parengtą formą; vaiko tėvai (globėjai) turi teisę nepritarti, kad vaikas dalyvautų Išvykoje, atšaukti vaiką iš Išvykos. Vaikams, nedalyvaujantiems Išvykoje, vyksta ugdymo procesas mokyklos nustatyta ugdymo organizavimo forma;

13.3.2. išvykai organizuoti reikalingų išlaidų apmokėjimą (jeigu reikia);

13.3.3. būtinos informacijos apie vaiko sveikatą perdavimu lydintiems asmenims;

13.4. **vaikai** atsakingi už aptartų elgesio taisyklių laikymąsi: nekelti grėsmės sau ir kitiems keliaujant transporto priemone, nepažeisti saugaus eismo reikalavimų, atsakingai elgtis lankant numatytus objektus ir kt.

V SKYRIUS
GALIMI RIZIKOS VEIKSNIAI IŠVYKŲ METU. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

14. Neatsargus elgesys, galintis sukelti eismo įvykį, laukiant transporto priemonės (autobuso ir pan.) ar joje. Saugos priemonė – laikytis saugaus eismo taisyklių ir etiketo reikalavimų transporto priemonėje (autobuse ir pan.).

15. Traumos ir sužalojimai dėl autoįvykio. Saugos priemonės – instruktažas apie saugų elgesį gatvėse, nuolatinis vaikų stebėjimas išvykos metu.

16. Traumos ir sužalojimai ne dėl autoįvykio. Saugos priemonė – instruktažas apie saugų elgesį kitose aplinkose (skendimas, nudegimas, įgėlimas ir pan.), prevencinės priemonės, nuolatinis vaikų stebėjimas.

17. Skrandžio negalavimai. Saugos priemonė – išankstinis pokalbis apie taisyklingą maisto produktų pasirinkimą išvykai.

18. Saulės smūgis, nušalimai. Priklausomai nuo meteorologinių sąlygų pasirūpinti atitinkama apranga ir galvos apdangalu.

VI SKYRIUS
IŠVYKOS DALYVIŲ SAUGUMO UŽTIKRINIMAS

19. Organizuotai pėsčiųjų grupei mieste ar miestelyje draudžiama eiti važiuojamąja kelio dalimi, galima eiti tik šaligatviu.

20. Organizuota pėsčiųjų grupė už miesto ribų ar vietovėse, kuriose nėra šaligatvių važiuojamąja dalimi privalo:

20.1 eiti ne daugiau kaip 2 eilėmis prieš transporto priemonių judėjimo kryptį (kai tai saugu);

20.2 kolonos priekyje ir gale iš kairės pusės turi eiti lydintys asmenys;

20.3. vaikai turi vilkėti ryškiaspalves liemenes su šviesą atspindinčiais elementais.

21. Tamsiuoju paros metu arba esant blogam matomumui, organizuotai pėsčiųjų grupei eiti važiuojamąja dalimi draudžiama.

22. Už vaikų supažindinimą su elgesio taisyklėmis važiuojant autobusu atsakingas išvykos vadovas.

23. Kelionės metu vaikai privalo laikytis saugaus elgesio taisyklių bei kelių eismo taisyklių, laikytis elgesio normų, būti drausmingi ir mandagūs, vykdyti išvykos vadovo nurodymus.

24. Užtikrindamas vaikų saugumą, išvykos vadovas:

24.1. planuodamas turizmo renginį, numato detalų maršrutą (atsižvelgia į dalyvių amžių, jų pasirengimo lygį ir fizinę būklę);

24.2. supažindina vaikus su saugaus eismo taisyklėmis, aplinkosaugos, priešgaisrinės saugos reikalavimais, primena bendrąjį pagalbos telefoną – 112;

24.3. užtikrina vaikų saugumą išvykos metu;

24.4. vykdamas į išvyką, išvykos vadovas pasiima pirmosios pagalbos vaistinėlę;

24.5. susidarius situacijai, gręsiančiai vaikų saugai, pakeičia maršrutą, sustabdo arba nutraukia išvykos vykdymą ir informuoja lopšelio-darželio direktorių.

25. Išvykos vadovo veiksmai, įvykus nelaimingam atsitikimui:

25.1. esant reikalui suteikia pirmąją medicininę pagalbą;

25.2. praneša lopšelio-darželio administracijai apie įvykį žodžiu ir raštu;

25.3. informuoja vaikų tėvus (globėjus);

25.4. kviečia greitąją medicinos pagalbą.

VII SKYRIUS
KITI REIKALAVIMAI

26. Draudžiama teršti gamtą, naikinti arba žaloti medžius, gyvūnus.

27. Saugoti gamtą ir nedaryti žalos.

28. Nešiukšlinti: popierių, stiklo tarą ar duženas bei kitas šiukšles palikti šiukšlių dėžėse.

29. Vykstant į išvyką reikia: nesivežti greitai gendančių maisto produktų, pasirūpinti tinkama sezonui apranga.

30. **Vaikų elgesys važiuojant autobusu**:

30.1. autobuso reikia laukti kartu su išvykos vadovu, o jam atvykus – nebėgti. Įlipant ir išlipant nesistumdyti, laikytis eilės;

30.2. laikytis saugaus elgesio taisyklių transporto priemonėse: draudžiama triukšmauti, vaikščioti, iškišti rankas, mojuoti, rodyti gestus kitiems eismo dalyviams, persisverti pro važiuojančios transporto priemonės langą, važiuojant atidarinėti duris, išlipus iš transporto priemonės iškart bėgti per gatvę;

30.3. šiukšles mesti tik į tam skirtas vietas, nemėtyti jų pro langą.

31. Vaikų elgesys **konkursuose**: vykdyti organizatorių nurodymus, netrukdyti kitiems konkurso dalyviams.

32. Vaikų elgesys **varžybose**: vykdyti varžybų organizatorių nurodymus, be vadovo leidimo nepasišalinti iš varžybų vykdymo vietos.

33. Vaikų elgesys **koncerte, teatre**: laikytis drausmės ir kultūringo elgesio taisyklių renginių metu, nesėdėti renginyje su striukėmis ar paltais, jeigu patalpa yra šilta, renginio metu nevalgyti, nevaikščioti, nekalbėti, nekelti kitokio nereikalingo triukšmo.

34. Vaikų elgesys **muziejuose ir parodose**: muziejuose ir parodose kiekvienas dalyvis privalo saugoti eksponatus, neliesti jų rankomis, vaikščioti atsargiai, klausytis ekskursijos vadovo nurodymų ir pasakojimo apie vieną ar kitą eksponatą, neblaškyti kitų dėmesio garsiomis kalbomis ir pastabomis ir netrukdyti gidui.

35. Neišeiti iš renginio jam nepasibaigus, o jeigu yra būtinybė išeiti anksčiau, būtina prieš renginį informuoti grupės vadovą.

36. Neatsilikti nuo grupės ir vadovo.

37. Atsilikus nuo grupės, laukti toje vietoje, kurioje atsiskyrė nuo grupės, nebandyti patiems susirasti grupę.

38. Jeigu išvykos dalyvis tiksliai žino grupės buvimo adresą, galima kreiptis į policijos pareigūnus, jei jie yra netoliese, kad padėtų pasiekti grupės buvimo vietą.

39. Išvykos vadovas, vykdamas į renginį, privalo su savimi turėti: direktoriaus įsakymo dėl išvykos kopiją, Išvykos prašymo (1 priedas) kopiją.

VIII SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

40. Išvykoms organizuoti ugdymo procese naudojamos mokymo, projektų ar tėvų (globėjų) lėšos.

41. Mokykla numato, kaip organizuos vaikų Išvykas nuosekliai (pavyzdžiui, kiekvieną mėnesį, savaitę) ar koncentruos veiklą tam tikrais laikotarpiais.

42. Mokykla, vadovaudamasi Aprašu ir kitais ugdymo procesą reglamentuojančiais dokumentais, rengia vidaus teisės aktus, reglamentuojančius vaikų ne mokyklos aplinkose, Išvykų organizavimą.

_____

Ugdymo ne mokyklos aplinkoje
organizavimo tvarkos aprašo
1 priedas

(Išvykos prašymo formos pavyzdys)

PRAŠYMAS DĖL IŠVYKOS Nr. . . . . .

Krekenavos lopšelio-darželio „Sigutė“_____ vaikų, 20___ m._____ mėn. ____d. vykstančių į išvyką maršrutu _____,

GRUPĖS SĄRAŠAS

Išvykos tikslas: _____

_____

_____

Keliavimo būdas _____. Transporto išlaidos apmokamos_____

Išvykimo laikas_____val., grįžimo laikas _____ val.

Eil. Nr.	Vaiko vardas, pavardė

Išvykos vadovė (-as) _____,
(vardas, pavardė, parašas)

Lydintys asmenys _____.

Saugumo instruktavimas atliktas 20 _____ m._____ d.

Direktoriaus 20 _____ m._____ d. įsakymas Nr. __

Direktorė (-ius)_____
(vardas, pavardė, parašas)

Ugdymo ne mokyklos aplinkoje
organizavimo tvarkos aprašo
2 priedas

(Ugdytinių tėvų (globėjų) sutikimų dėl vaiko dalyvavimo išvykoje formos pavyzdys)

UGDYTINIŲ TĖVŲ (GLOBĖJŲ) SUTIKIMAI
DĖL VAIKO DALYVAVIMO IŠVYKOJE

_____m. m.
Krekenava

Eil. Nr.	Vaiko vardas, pavardė	Vieno iš tėvų (globėjų) vardas, pavardė	Parašas

Ugdymo ne mokyklos aplinkoje
organizavimo tvarkos aprašo
3 priedas

(Išvykų vadovų saugos instruktavimų registravimo žurnalo formos pavyzdys)

IŠVYKŲ VADOVŲ SAUGOS INSTRUKTAVIMŲ REGISTRAVIMO ŽURNALAS

Eil. Nr.	Įsakymo data ir Nr.	Išvykos vadovo vardas, pavardė	Data	Trumpas instruktažo turinys	Instruktažo vykdytojo pareigos, vardas, pavardė	Instruktažo vykdytojo parašas	Išvykos vadovo parašas

_____